

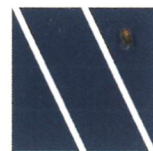
NOTARSKI VESTNIK



30 LET NOTARIATA V REPUBLIKI SLOVENIJI

Leto XVII, številka 18, junij 2025

Co-funded by
the European Union



NOTARSKA
ZBORNICA
SLOVENIJE



Nina Kralj Frece, notarska pomočnica pri notarki Sonji Kralj
v Slovenj Gradcu

PROJEKT JuWiLi II: NADALJEVANJE USPEŠNE EVROPSKE POBUDE ZA OPTIMIZACIJO NEPRAVDNIH POSTOPKOV

Po uspešno zaključenem evropskem projektu JuWiLi (Justice Without Litigation – Pravica brez pravednosti), ki je potekal od leta 2020 do 2022, je z uvodnim srečanjem v začetku leta 2025 na Dunaju začel njegov nadaljevalni projekt – JuWiLi II.

Medtem ko je prvi JuWiLi vključeval ožji krog držav t. i. regije heksagonale (Avstrija, Hrvaška, Češka, Slovaška, Slovenija) skupaj z Univerzama na Dunaju in v Gradcu, Ekonomsko-raziškovnim inštitutom Economia ter Svetom notariatov Evropske unije (CNUE), se je projektu pridružila še Notarska zbornica Madžarske in Notarska zbornica Alzacije-Mozela. Zaradi pozitivnega odziva in uporabne vrednosti analiz ter rezultatov prvega projekta se je JuWiLi II razširil na 22 držav članic EU, v njem pa sodeluje 29 partnerskih institucij s področja notariata, akademske sfere in pravosodnega sistema.

Cilj projekta JuWiLi II ostaja v temelju enak: oblikovanje učinkovitih in zanesljivih rešitev za vodenje nepravdnih postopkov, ki omogočajo razbremenitev sodišč, povečujejo pravno varnost ter dostopnost postopkov za državljane EU in prispevajo k nadaljnji krepitvi načela pravne države. Projekt se osredotoča na analizo možnosti prenosa določenih civilnopравnih pristojnosti s sodišč na notarje ter identifikacijo normativnih in praktičnih rešitev v okviru pravnega reda posameznih držav.

Vsebinski poudarki JuWiLi II vključujejo nadgradnjo že izvedenih analiz zapuščinskih postopkov, notarskih listin kot javnih listin v čezmejnih primerih ter – kot pomembno novost – obravnavo t. i. notarskih razvez (ločitve pred notarjem). S tem se projekt dotika aktualnega vprašanja razširitve pristojnosti notariata na področja, ki tradicionalno sodijo v sodno odločanje, vendar se v nekaterih jurisdikcijah že uspešno rešujejo po notarski poti.

Slovenski notarji in Notarska zbornica Slovenije bomo s svojimi izkušnjami na področju nepravdnih razvez pomembno prispevali k oblikovanju skupnega znanja in dobrih praks, saj je prav komparativni pristop bistven za celovito razumevanje možnosti prenosa pristojnosti.

Projekt vključuje tudi ekonomsko analizo učinkovitosti nepravdnih postopkov (zlasti notarskih razvez), nadaljevanje primerjalne analize dedovanja v sodelujočih državah ter pripravo študij primerov (angl. case studies) z identifikacijo najboljših praks. JuWiLi II uvaja dodatno dimenzijo – vedenjsko analizo, ki se osredotoča na vpliv psiholoških, socialnih in kulturnih dejavnikov na ravnanje posameznikov v nepravdnih postopkih. Gre za pomembno novost, ki nadgrajuje klasičen pravni pristop s pristopi vedenjskih znanosti.

Osrednje vodilo projekta je sistemska optimizacija nepravdnih postopkov, krepitev postopkovnih standardov in pravne varnosti ter dolgoročna razbremenitev sodnega sistema. Z vidika prostega pretoka oseb in kapitala ter rastoče kompleksnosti pravnih razmerij z mednarodnim elementom postaja vloga notarja v EU vse zahtevnejša. Projekt JuWiLi II tako prispeva k boljšemu razumevanju evropskega pravnega prostora, večji usklajenosti postopkov ter izmenjavi znanja in dobrih praks med notarji in pravnimi strokovnjaki iz različnih pravnih sistemov.

Notarska zbornica Slovenije bo v okviru projekta JuWiLi II 28. novembra 2025 znova gostila mednarodno strokovno konferenco, na kateri bodo predstavljeni vmesni rezultati projekta ter odprta razprava o nadaljnjih možnostih razvoja nepravdnih pravnih poti v EU.

Vse notarke in notarje že sedaj vabimo k udeležbi v mesecu novembru, to je 28. 11. 2025, ko bo Notarska zbornica Slovenije organizirala mednarodno konferenco v okviru projekta JuWiLi II.

Projektu JuWiLi II lahko sledite na:

- spletni strani: <https://juwili.eu/>
- LinkedIn: Justice Without Litigation (<https://www.linkedin.com/showcase/justice-without-litigation/>)
- Instagram: juwili4eu (<https://www.instagram.com/juwili4eu/>)

Kratka dejstva o projektu JuWiLi II:

- trajanje projekta: 24 mesecev
- ciljna skupina: 50.000 notarjev v EU
- 22 držav članic EU
- 29 partnerskih organizacij
- dve partnerski univerzi: Dunaj in Gradec
- pet javnih in poljavnih dogodkov: Berlin, Ljubljana, Rim, Zagreb, Bruselj
- dve delovni skupini in tri projektne skupine
- razširjena spletna platforma ENN za medsebojno pomoč



Stephan Matyk-d'Anjony, direktor za evropske in mednarodne zadeve pri avstrijski notarski zbornici in koordinator projekta Justice Without Litigation (Do pravice brez pravdanja – JuWiLi)

DO PRAVICE BREZ PRAVDANJA – PRILOŽNOST ZA SLOVENIJO

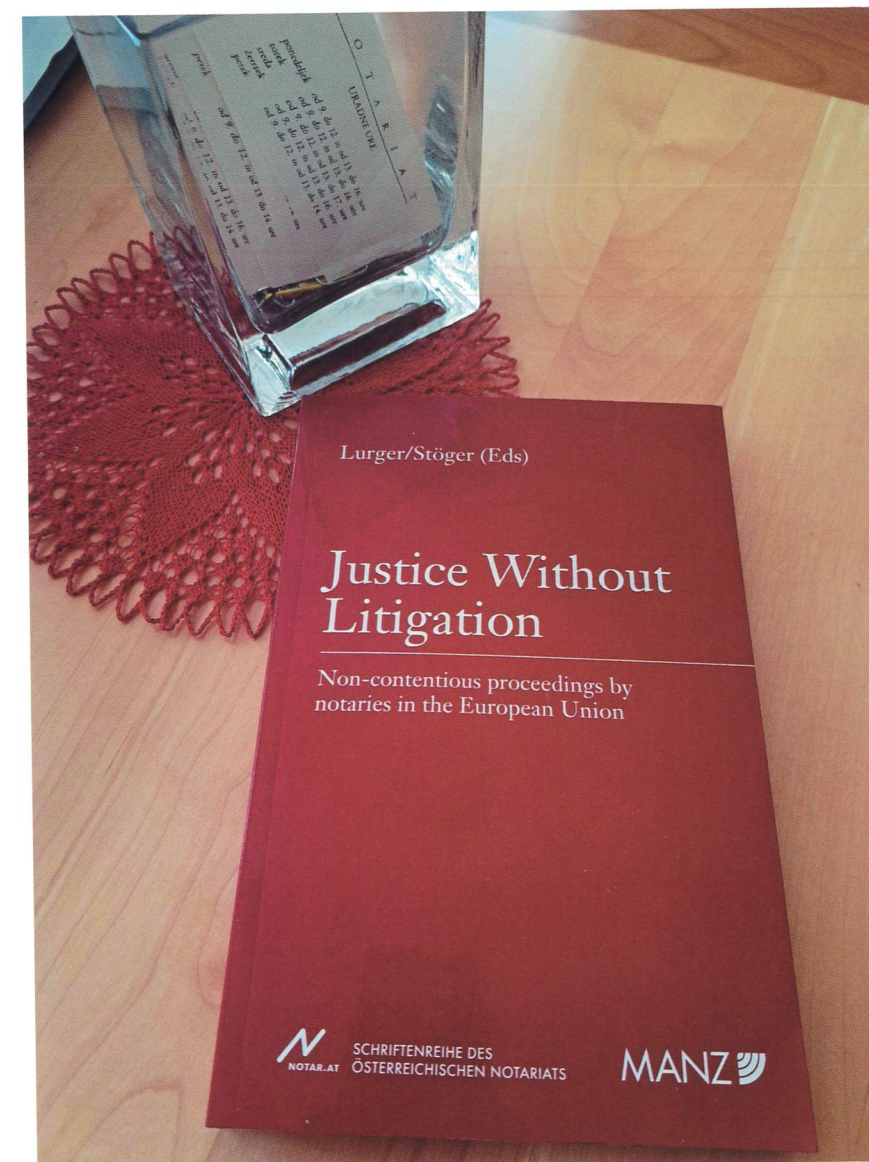
Novost, ki jo naslavlja že drugi projekt JuWiLi 2025–2026, financiran s strani EU, je trenutni trend in naraščajoča praksa opravljanja nespornih civilnih zadev s strani zunajsodnih pravosodnih organov v 22 državah članicah Evropske unije. Ta trend je podkrepljen s hitro razvijajočim se pravnim okvirom nacionalnih in evropskih pravnih instrumentov, ki morajo delovati skupaj v korist državljanov EU. To je lahko tudi priložnost za Slovenijo, da posodobi procesni del dednega prava, zlasti na področju prenosa pristojnosti v nespornih zapuščinskih zadevah na notarje. Prvi projekt »Do pravice brez pravdanja« JuWiLi 2020–2022 je pokazal dobre izkušnje sosednjih držav Slovenije, kot so Avstrija, Hrvaška in Madžarska, pri delitvi nalog in pristojnosti med sodišči in notarji. V teh državah so notarji prevzeli pristojnost za velik del oziroma celoten zapuščinski postopek in ga na ta način približali državljanom. Ta prednost se kaže predvsem v bistveno boljšem pravnem svetovanju osebam, udeleženi v nespornih zapuščinskih zadevah. Poleg tega pa iz zaključkov projekta JuWiLi 2020–22 izhaja tudi, da ima Slovenija v primerjavi z drugimi državami, udeleženi v projektu, najvišje javne izdatke za sodišča na prebivalca, povprečni čas obravnave zapuščinskih zadev je najdaljši. Možnosti za reformo so očitne, projekt EU »Do pravice brez pravdanja« je lahko odlična predpostavka za bodoče rešitve na tem področju.

Kot rečeno, se projekt JuWiLi 2025–2026 osredotoča na nesporne postopke v civilnih in gospodarskih zadevah, ki jih opravljajo notarji. Opaziti je trend procesnih reform v več državah članicah, katerih cilj je usmerjen v posodobitev civilnega procesnega prava s prenosom nespornih civilnih zadev s sodišč na druge pravosodne subjekte, zlasti na notarje. Pri takšnih reformah je neizogibno zagotavljanje procesnih standardov in spoštovanje pravne države, zato se notarjem, ki so neodvisni in nepristranski nosilci javnih funkcij, vse pogosteje zaupajo tovrstne pristojnosti (npr. v zapuščinskem in družinskem pravu ter pri pridobivanju dokazov). Nacionalni pravni redi se pri reševanju vprašanja zunajsodnega pravnega varstva, ki ga izvajajo notarji, med seboj razlikujejo, zato je na čezmejni ravni treba take postopke poenostaviti, njihovo izvajanje pa izboljšati. Ta trend eksterne sodnega varstva se le delno odraža v instrumentih EU na področju civilnega prava. S sistematičnim zbiranjem podatkov, primerjalno pravno analizo in določitvijo skupnih minimalnih procesnih standardov za zagotovitev načel pravne dr-

žave bo projekt JuWiLi 2025–2026 povečal zaupanje in zgradil mostove med različnimi pravnimi redi držav članic.

V skladu s priporočilom OECD iz leta 2023 o dostopu do sodišča in pravosodnih sistemih, osredotočenih na ljudi, ter s ciljem, da bi nacionalni pravosodni sistemi in pravosodni sistemi EU postali sodobnejši, učinkovitejši in bolj dostopni državljanom, bo primerjalno pravno študijo spremljala ekonomska študija z več metodami. V tej študiji bodo proučene morebitne prednosti ekonomske blaginje zaradi prenosa nespornih civilnih zadev s sodišč na druge pravosodne organe (notarje), in sicer morebitne koristi za državo, davkoplačevalce in splošno javnost. Najbolj inovativen del ekonomske analize bo študija vedenjske ekonomije, ki bo pokazala motivacijo ljudi za izbiro sodnih ali notarskih storitev v nespornih civilnih zadevah. Kot končni rezultat projekta JuWiLi 2025–2026 bodo oblikovana podrobna politična priporočila za EU in nacionalne zakonodajalce držav članic. Poleg tega bo projekt prispeval k izboljšanju vsakodnevnega čezmejnega sodelovanja in obravnave zadev med notarji v EU s spodbujanjem razvoja evropske notarske mreže CNUE.

Več informacij o projektu »Do pravice brez pravdanja« JuWiLi je na voljo na povezavi: www.juwili.eu



Notarii Sloveniae ad MCMXCV

Notarska Zbornica Slovenije